
H A B E R L E R

OSMAN FİKRİ SERTKAYA 50. YAŞINDA

Osman Fikri SERTKAYA, 11 Ağustos 1946'da Adana'da doğdu. Ceyhan Atatürk İlkokulunu (1958), Ceyhan Ortaokulunu (1961) ve Ceyhan Lisesini (1964) bitirdi.

1964 yılında kaydolduğu İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün Eski Türk Dili Kürsüsünden *Mi'râc-nâme (Metin-İndeks)* adlı lisans teziyle 1968 yılında mezun oldu.

1969 yılında, Galatasaray (Zoğrafyon) Lisesinde Türkçe öğretmenliği yaptı.

1970 yılında, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Dili Kürsüsünde Prof. Dr. Muharrem Ergin'in asistanı olarak mesleğe başladı.

1975 yılında Türk Hava Kuvvetlerinde askerlik görevini yaptı.

1976 yılında *İslâmî Devrenin Uygur Harfli Eserlerinden Sirâcî'l-kulûb (Transkripsiyon ve indeks)* adlı çalışmasıyla "Doktor" unvanını aldı.

1977-1979 arasında Almanya, İngiltere ve Fransa'da üniversiteler, akademik kurumlar ve kitaplıklarda araştırma ve incelemelerde bulundu.

1982'de "Yardımcı Doçent Doktor" unvanı ile öğretim üyeliğine yükseltildi.

1982-1983 yılları arasında Almanya'da Justus Liebig Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü (Institut für Orientalistik)'nde "Türkçe Lektörü" olarak çalıştı.

1986 yılının yazında, üç ay, Justus Liebig Üniversitesi (Giessen)'de 'Uygur Tıp Metinleri' konulu bir araştırma yaptı.

15 Ekim 1989'da *Eski Türkçede Mûsikî Terimleri ve Mûsikî Âlet İsimleri* adlı araştırması ile "Doçent Doktor" unvanını aldı.

1988-1989 ve 1989-1990 ders yıllarında, iki yıl, Mimar Sinan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde misafir öğretim üyesi olarak "Eski Türkçe (Tonyukuk yazıtı)" dersini, 1995-1996 ders yılında da Boğaziçi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde misafir öğretim üyesi olarak "Çağdaş Uygur Türkçesi" dersini verdi.

8 Ağustos 1996'da profesörlüğe yükseltildi.

1973-1988 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkiyat Enstitüsü bünyesinde tertiplenen Millî ve Milletler Arası Türkoloji Kongrelerinde Genel Sekreter Yardımcısı (1973-1983) ve Genel Sekreter (1984-1988) görevleri ile çalıştı. 1985'te "Türkolojiye Üstün Hizmet Armağanları"nın tesis etti. Sertkaya, 1988'de Türkoloji Kongrelerinin Genel Sekreterliği görevinden ayrıldıktan sonra Millî ve Milletler Arası Türkoloji Kongreleri bir daha toplanamadı.

1987 yılında Türkiye - Sovyetler Birliği arasında imzalanan 'Bilimsel ve Kültürel İş Birliği Antlaşması'na dayanarak Sovyet Türkologlar Komitesi ile "Türk-Sovyet/Sovyet-Türk Türkoloji Kollokyumları"nı kurdu ve kollokyumun Türk tarafının başkanlığı ile yürütücülüğünü yaptı. Bu kollokyumlar 1988'de Azerbaycan (Bakü)'da, 1989'da Türkiye (Elazığ)'da, 1990'da Kazakistan (Almatı)'da, 1991'de Türkiye (Konya)'da, 1992'de, Kırgızistan (Bişkek)'da toplandı. Sovyetler Birliği'nin dağılması ile sona eren ikili kollokyumların bildirileri *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*'in 1988, 1989, 1990, 1991 ve 1992 yıllıklarında yayımlandı.

Türk Dil Kurumunda, 1987-1993 tarihleri arasında iki dönem yürütme kurulu üyesi, 1984-1989 tarihleri arasında Kaynak Eserler Bilim ve Uygulama Kolu Başkanı, 1989-1992 tarihleri arasında Türk Dili Tarihi Bilim ve Uygulama Kolu Başkanı olarak çalıştı. 1984-1995 yılları arasında, ayrıca Gramer Bilim ve Uygulama Kolu, Terim Bilim ve Uygulama Kolu, Ağız Araştırmaları Bilim ve Uygulama Kolu, Türkoloji Bilim ve Uygulama Kolu, Türkçe Şahıs ve Yer Adları Kılavuzu Çalışma Grubu, Tarihî ve Çağdaş Türk Lehçeleri Çalışma Grubu, Ali Şir Nevayî Külliyyatını Yayımlama Komisyonunda görev aldı.

1987-1990 yılları arasında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kaynak Eserler Yayın ve İstişare Kurulu ile 1000 Temel Eser Yayın ve İstişare Kurulu üyeliklerinde bulundu.

Hâlen Türk Dil Kurumunda "Yürütme Kurulu" üyesi olan Sertkaya, 1983'ten beri sekreterliğini yaptığı *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*'in Kasım 1992'den beri yazı kurulu başkanıdır. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi* yazı kurulu üyeliği yanında, Tercüme Komisyonu üyeliği, Tanıtma Komisyonu üyeliği, Bilgisayar Komisyonu üyeliği, Yabancı Alfabe İle Yazılmış Metinlerin Tarnskripsiyonu Komisyonu üyeliği görevlerini de yürütmektedir.

İstanbul Üniversitesinde de İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne Bağlı *Uluslararası Akademik İlişkiler Kurulu* raportör üyeliğini yürütmektedir.

Osman Fikri Sertkaya yurt içinde *Türkiyat Enstitüsü* (1970), *Türk Edebiyatı Vakfı* (1972), *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü* (1976), *Türk Dil Kurumu* (1983), *Türk Tıp Tarihi Kurumu* (1985), ve *TAÇ Vakfı* (1987), gibi ilim kuruluşlarının tabî, aslî, bilim kurulu ve mütevellî heyeti üyesi, yurt dışında da *Permanent International Altaistic Conference* (=PIAC) (1972), *Deutsche Morgenländische Gesellschaft* (1979), *Societas Uralo-Altaica* (=SUA) (1980), *Deutsches-Türkisches Gesellschaft-Bonn* (1983), *Verein der Humboldt-Stipendiaten in der Turkei* (1983), *Association for Central Asian Studies* (=CASA) (1988) *Türkisch-Deutsche Gesundheitsstiftung e. V.= Türk-Alman Sağlık Vakfı* gibi ilmî kuruluşların aslî üyesidir.

Osman Fikri Sertkaya'nın 7 kitabı ve 250'den fazla ilmî araştırması bulunmaktadır.

Kitapları.

1. *Mi'râc-nâme* (Metin-İndeks). İstanbul 1968, XVIII+94 s. (Yayımlanmamış lisans tezi).
2. *İslâmî Devrenin Uygur Harfli Eserlerinden Sirâcü'l-Kulûb* (transkripsiyon ve indeks). İstanbul 1975. 25+LVIII+393 s. (Edebiyat Fakültesi yayınları arasında yayımlanmaktadır).
3. *İslâmî Devrenin Uygur Harfli Eserlerine Toplu Bir Bakış*, Bochum 1977. 24 s. +1 lev.
4. R. R. ARAT: *Kutadgu Bilig*. III: İndeks. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1979. XVI+565 s. (K. Erarslan ve N. Yüce ile birlikte).
5. *Eski Türkçede Mûsikî Terimleri ve Mûsikî Âlet İsimleri*, İstanbul 1982, XXVI+209 s. + 6 resim (Atatürk Kültür Merkezi yayınları arasında yayımlanmaktadır).
6. *Nihâl Atsız*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 847, Türk Büyükleri Dizisi: 69, Ankara 1987. 179 s.
7. *Göktürk Tarihinin Meseleleri / Probleme der köktürkischen Geschichte / Some Problems of Köktürk History*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1995, XVI+360 s.

Göktürkçe ile ilgili 20 makalesi *Göktürk Tarihinin Meseleleri* adlı kitabında toplu olarak yayımlanmıştır. Aşağıda 250 araştırması arasından seçmeler veriyorum.

Genel konulardaki makaleleri:

1. -an/-en ekli yeni şekiller ve örnekleri üzerine. *TDAY-Belleten* 1989, 1994, 335-352.
2. En eski Türk mûsikî âleti: Bilir. *Türk Halk Edebiyatı ve Folklorunda Yeni Görüşler*. 1, Ankara 1985, 147-152.
3. Eski Türk Kültüründe At. *Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık*. İstanbul 1995, 25-30.

4. Hayvanlar konuştuklarında ne söylerler? Prof. Dr. *Saim Sakaoğlu'na 55. Yıl Armağanı*. Kayseri 1994, 35-40.
5. Kelime dağarcığımızdan (1): ÇİN "doğru, gerçek". *Türk Dili*, LV/436 (Nisan 1988), 175-181.
6. Kelime dağarcığımızdan (2): CEBELÜ "zırlı" ve YALANÇ~YALINÇ "çiplak". *Türk Dili*, LVI/439 (Temmuz 1988), 1-7.
7. Okay "Zühal/Satürn" mü, yoksa "Müşteri/Jüpiter" mi? *Türk Dili*, LXI/474 (Haziran 1991), 321-325.
8. Türk şiirinde dörtlük tarzının doğuşu ve gelişmesi. *TDAY-Belleten 1991, 1994*, 89-95.
9. Türkçe tıp metinlerinde lületaşı. *Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri", 23 Eylül 1989*. Eskişehir, 1989, 17-19.
10. Türkçeden başka dillere geçen kelimeler üzerine. *Türk Dili*, XLVIII/386 (Şubat 1984), 114,115.
11. Türkoloji nedir, Türkolog kimdir? *Orta Doğu*, 26 Temmuz 1974, 2.

Eski Türkçe (Göktürkçe ve Uygurca).

12. Kızılkum (Ulaangom) Yazıtı'nda geçen kişi adı üzerine. *TDAY-Belleten 1994, 1995*, 137,144.
13. Manas destanı ile eski Kırgız yazıtlarının karşılaştırılması. *Manas Destanı ve Et-kileri Uluslararası Bilgi Şöleni*. Ankara, 21-23 Haziran 1995, Konya, 24-26 Haziran 1995. Ankara, 1995, 217-223.
14. Eski Türk atasözleri üzerine. *Şükri Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 275-291.
15. Eski Türk şiirinin kaynaklarına toplu bir bakış I: *Türk Dili*, LI/409 (Ocak 1986), 43-80; II: *Türk Dili*, LVI/440 (Ağustos 1988), 99-109; III: *Türk Dili*, LVI/441 (Eylül 1988), 149,160; IV: *Türk Dili*, LVI/443 (Kasım 1988), 262-271.
16. Bir Uygur şiiri üzerine not'a not. *TDED*, 23, 1981, 203-210.
17. Die alttürkische Inschrift am Tor-Stüpa von Chü-yung-kuan. *ZDMG*, 130/2, 1980, 304-339 (Klaus Röhrborn ile birlikte).
18. Ein Fragment eines alttürkischen Lobpreises auf Tämür Qagan. *AoF* 16, 1989, 189-192 +1 lev.
19. Budizm'de cehennem tasavvurları. *Millî Kültür*, 52, 1986, 76-77.
20. Drogenliste und Dhārani aus dem "Zauerbad der Sarasvati" des uigurischen Goldglanzsutrā I: *UAJb*, NF, 6, 1986, 76-99; II: *UAJb*, NF, 10, 1991, 116-127. (D. Maue ile birlikte).
21. Maitrisimit Nom Bitig. *TDAY-Belleten 1982-1983*, 1986, 253-280.
22. Abidarım Koşavardi Şastr. *TDAY-Belleten 1982-1983*, 1986, 247-251.
23. Bruchstücke der alttürkischen Amitābha-Literatur aus İstanbul. *UAJb*, NF, 4, 1984- 97-117 (K. Röhrborn ile birlikte).
24. Uygur para belgeleri (I. Bölüm: Kümüş). *Issledovanie Yazıkovih Sistem V Sinhronim I Diahronim*. k 70-letiyü E. R. Tenişeva. Moskva, 1991, 114-136.

25. Eski Uygur Türklerinden hukuk belgeleri örnekleri. *Tarih Boyunca İnsanî Değerler ve İnsan Hakları*. Başlangıcından Osmanlı dönemine kadar. 1, İstanbul, 1992, 131-148.
26. "Die Geschichte der im Zweiten Weltkrieg verlorengegangenen und zerstörten uigurischen Texte und das altuigurische Bruchstück mit Sternen-Namen", *Turfan, Khotan und Dunhuang*. Vorträge der Tagung, Annemarie v. Gabain und die Turfanforschung, veranstaltet von der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften in Berlin (9.-12.12.1994), Herausgegeben von Ronald E. Emmerick, Werner Sundermann, Ingrid Warnke und Peter Zieme, Akademie Verlag, Berlin 1996, s.279-291.
27. Orta Asya araştırmalarının yeni neticeleri (Neue Ergebnisse der Zentralasien Forschung). *TDAY-Belleten 1982-1983*, Ankara 1986, 239-246.
28. Tun-huang (Dun-huang) metinleri ve yapılan yayınları. *Türk Kültürü*, XXI/239 (Mart 1983), 139(11)-144(16).
29. Turfan metinleri ve yapılan yayınları. 1. Das uigurische Insadi-Sûtra (Uygurca İnsadi-Sûtra). *Türkiyat Mecmuası*, 19, 1980, 309, 334.
30. Uygurca yeni yayımlar. *TDED*, 22, 1977, 273-279.
31. Turfanda bulunan Uygur metinleri Türkiye kütüphanelerine nasıl geldi? (I). *Türk Kültürü*, XXI/247 (Kasım 1983), 740(52)-746(58).
32. Uygur metinlerinde yanlış okuma ve anlamalar (1. Müstensih "Tökülli" üzerine notlar). *Türk Kültürü*, XVI/189 (Temmuz 1978), 572(60)-574(62).
33. Uygur metinlerinde yanlış okuma ve anlama ve mânâlandırılmalar: (2. Hz. İsa'nın bebekliği ile ilgili uygurca tercüme üzerine). *Türk Kültürü*, XVIII/195 (Ocak 1979), 139 (11)-145 (17).
34. Türkolojide eleştiri sorunları üzerine. *TDAY-Belleten 1985, 1989*, 137-189.

Orta Türkçe.

35. Karahanlı Türkçesi üzerine yeni neşriyat. *TDED*, 22, 1977, 280-285.
36. Yusuf Has Hacib'in "Kutadgu Bilig"i, *Bilgi*, XXIV/285 (Şubat 1971), 19-22.
37. Einige neue Lesungen und Interpretationsvorschläge über die Legende von Oghuz Kaghan. *AoF*, 20/2, 1993, 407-415.
38. Oğuz Kağan destanı üzerine bazı mülâhazalar. *TDAY-Belleten 1992, 1995*, 9-27.
39. Mongolian Loan Words in the Islamic Turkish Uighur Textes. *L'Asie Centrale et ses Voisins, Influences Réciproques*. Paris 1990, 103-120.
40. Mongolian Words and Forms in Chagatay Turkish (Eastern Turki) anda Turkey Turkish (Western Turki). *TDAY-Belleten 1987, 1992*, 265-280.
41. Saraylı Seyfin Kıpçakça *Gülistan* tercümesindeki bir ibâre üzerine. *TKA*, XVI/1-2, 1978, 225-229.
42. Some New Documents Written in the Uighur Script in Anatolia. *CAJ*, XVIII/3, 1974, 180-192 + 10 lev.
43. Abdürrezzak Bahşi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 1, 297b-298a.

44. Uygur harfleri ile yazılmış bazı mensur parçalar I. Mes'ele kitabı (Mez-'el-e kidâb-ı). *Türkiyat Mecmuası*, 18, 1976, 245-280.
45. Uygur harfleriyle yazılmış bazı manzum parçalar II. *TDED*, 21, 1975, 175-195.
46. Horezmî'nin Muhabbet-nâme'sinin iki yeni yazma nüshası üzerine. *Türkiyat Mecmuası*, 17, 1972, 185-207 + 18 lev.
47. Çağatayca yeni neşriyat. *TDED*, XXII (1977), 285-287.
48. Abuşka lugatı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 1, 312c-314a.
49. Timürlü şeceresi (Topkayı Sarayı müzesi, Hazine 2152, v. 32-43). *Sanat Tarihi Yıllığı*, 9-10, 1981, 241-251 + 14 lev.
50. Osmanlı şâirlerinin Çağatayca şiirleri I: *TDED*, 18, 1970, 133-138; II: *TDED*, 19, 1971, 171-184; III: Uygur harfleriyle yazılmış bazı manzum parçalar I. *TDED*, 20, 1973, 157-184; IV: *TDED*, 22, 1977, 169-189.

Çağdaş Türk lehçeleri.

51. Ahmed Fakih. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 2, 1989, 65b-67c.
52. Mevlânâ'ya atfedilen Türkçe bir manzume. *Hisar*, 135 (Mart 1975), 29.
53. *Dede Korkut Kitabı*'ndaki bazı manzum parçaların hece vezni ve manzume türü açısından değerlendirilerek yeniden okunması. *TDAY-Belleten 1988*, 1994, 141-156.
54. "Dede Korkut Kitabı"ndaki manzum parçalarda dörtlük türü ve hece vezni var mı? *Türk Dili*, L/406 (Ekim 1985), 155-163.
55. Şemsettin Sami ve Kâmûs-ı Türkî'si - Doğumunun 117., ölümünün 63. yıldönümü dolayısıyla. *Türk Kültürü*, IV/56 (Haziran 1967), 577(17)-581(21).
56. Çukurova'da derlenmiş mahallî atasözleri ve deyimler. *TDED*, 16, 1968, 99-131.
57. Özbek Türkçesi ile yazılmış şimdiye kadar bilinmeyen Arap harfli tıbbî bir yazma ve bu yazmanın Türk dil, kültür ve tababet tarihi bakımından değeri. *I. Uluslararası Türk-İslâm Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi, 14-18 Eylül 1981, Bildiriler. 2: Tıp-Dış Hekimliği-Eczacılık Tarihi. İstanbul 1981*, 143-150 (A. Terzioğlu ile birlikte).
58. Özbekçe *Tıbb-nâme-i Türkî* hakkında bildiriler. *I. Türk Tıp Tarihi Kongresi. Kongreye Sunulan Bildiriler (İstanbul, 17-19 Şubat 1988). Ankara 1992*, 163-167 + lev. 37-38.
59. Güney Sibiryâ Türkçesi. *Dil Dergisi/Language Journal*, 5 (Mayıs 1992), 43-47.
60. Atatürk'ün dil politikası. *Türk Kültürü*, IV/49 (Kasım 1966), 41-49.